

DOINA CMECIU

Glosar englez-român de termeni și nume biblice (Semnificații în discursul literar)

Glosar englez-român de termeni și nume biblice
(Semnificații în discursul literar)

Cuprins

Abrevieri	13
Simboluri	13
Cărțile <i>Vechiului și Noului Testament</i>	14
Cuvânt-înainte (la ediția I)	16
Prefață (la ediția a II-a)	19
Prefață (la ediția I)	22
Termeni și nume: A – Z	28
(articole ale glosarului: concepte, nume, termeni, colocații, expresii, exemple)	
Hărți	506
Anexa 1. Date istorice și imperii din vremurile biblice	513
Anexa 2. Identitate poetică a Cuvântului-Creator	517
Poezie	518
Predică	522
Manifest poetic	523
Bibliografie (selectivă)	525
Addenda	537
<i>Biblia</i> : de la cult la cultură (Câteva considerații din perspectiva gândirii creștin-ortodoxe)	
Bibliografie (selectivă)	607
Index (al autorilor britanici)	609

A.

Aaron [*Aharon* → 'or; + har; + 'aran; to be or become light; light bringer; teacher; + very high; mountain of strength; + to be agile or at the centre of cheer] = (probabil de origine egipteană) în ebr., „a fi sau a deveni lumină; aducătorul de lumină; învățătorul; + foarte înalt; munte²⁴ al puterii; + a fi sprinten sau în centrul vioșiei”.

Aaron, din seminția lui Levi, este unul dintre cei trei Mari Preoți menționați în *Biblie* (cealți doi fiind Melchisedek* și Iisus/ Jesus Christ*). Se face însă o deosebire clară între Aaron, în calitatea sa de Mare Preot (preoția ca slujbă temporară și ereditară), și Iisus Hristos, a cărui *preoție* este *întruchiparea* slujbei eterne în „împărăția cerurilor” ca „Fiu al lui Dumnezeu”.

În VT, Aaron Levitul, fratele mai mare al lui Moise (ambii fiind frați ai profetesei Miriam²⁵), este instalat ca Mare Preot, „uns” cu ulei sfințit, ca să slujească în cortul din pustie, slujbă pentru care a primit veșminte „de glorie și frumusețe”; este:

- purtătorul de cuvânt al lui Moise pentru israeliți pe lângă faraon, în Egipt, datorită elocinței sale;
- mesagerul și instrumentul lui Dumnezeu în dezvăluirea minunilor, determinându-l pe faraon să-i elibereze pe evrei din robie;
- mânuitorul toiagului cu care a pedepsit egiptenii;
- înțiatorul darurilor și al jertfelor de ispășire pentru păcatele poporului său.

Atrage însă mânia lui Moise, când a făcut vițelul de aur (golden/ molten calf*) pe care l-a prezentat poporului ca imagine a prezenței divine. La moartea sa, slujba și veșmintele i-au fost transmise fiului său, Eleazar.

În NT, Aaron apare ca strămoș al Elisabetei*, mama lui Ioan Botezătorul/ John the Baptist*.

Ex.: [...] *And the anger of the Lord was kindled against Moses, and he said, Is not Aaron the Levite thy brother? I know that he can speak well [...]* (Ex.4:14); [...] *And Moses and Aaron did as the Lord commanded them, so did they* (Ex.7:6); [...] *and shall make holy garments for Aaron thy brother, for glory and for beauty [...]/that he may minister unto me in the priest's office* (Ex.28:1-2); [...] *Thou art my Son, today have I begotten thee. As he saith also in another place, Thou art a priest for ever after the order of Melchisedek [...]* *And being made perfect, he became the author of eternal salvation unto all them that obey him; [...]* (Hebs.5:5-6, 9).

v. *Moses, Miriam*

²⁴ Uneori folosit în discursul biblic ca transpunere metaforică și/ sau hiperbolică pentru *mulțime de oameni*.

²⁵ Profetesa Miriam este sora mai mare a celor doi frați. Ea este cea care a urmărit, de-a lungul Nilului, coșul în care a fost pus Moise de către mama sa până a fost găsit de fiica faraonului, cu care *negociază* serviciile doicii – propria lor mamă – pentru alăptarea nou-născutului Moise.

Aaron's rod²⁶/staff = **1.** toiagul lui Aaron, simbol al statutului preoțesc al lui Aaron și al descendenților săi; **2.** sceptrul inscripționat cu numele lui Aaron, care aparținea seminției lui Levi, pus cu celelalte toiage (12 la număr) în chivotul legământului împreună cu tablele legii. Înmugurirea, înflorirea și rodirea toiagului care purta numele lui Aaron a fost semnul că acesta a fost alesul lui Dumnezeu să fie Mare Preot.

Ex.: *When Pharaoh shall speak unto you, saying, Show a miracle for you: then thou shalt say unto Aaron, Take thy rod, and cast it before Pharaoh, and it shall become a serpent (Ex.7:9). And it came to pass, that on the morrow Moses went into the tabernacle of witness; and, behold, the rod of Aaron for the house of Levi was budded, and brought forth buds, and bloomed blossoms, and yielded almonds. (Num.17:8).*

v. rod

Aaronic blessing = binecuvântarea aaronică (preoțească) este aceea dată de Aaron „fiilor lui Israel”, urmând îndemnul și instrucțiunile lui Dumnezeu: „Iată cum îi veți binecuvânta pe fiii lui Israel;/ Domnul să te binecuvânteze și să te păzească;/ Domnul să-Și lumineze fața către tine și să te miluiască;/ Domnul să-Și ridice fața către tine și să-ți dea pace!/ Și astfel vor pune numele meu asupra copiilor lui Israel; și eu îi voi binecuvânta” (*Num.6:23-27*).

v. to bless, blessing

Ab = tată (aflat în compunerea multor nume: *Abi* = my father; *Abner* = father of light/ părinte al luminii; *Abigail* = my father is joy/ tatăl meu este bucurie; etc.)

v. *Abba*

abandon (to) = **1.** a pierde; **2.** a părăsi; a renunța la.

Expr.: ~ *all hope* (a pierde orice speranță); ~ *oneself to despair* (a se lăsa pradă deznădejdiei); ~ *a sinful life* (a se lepăda de/ a renunța la o viață trăită în păcat).

abase (to) = **1.** a degrada; **2.** a scădea în rang.

abate (to) = **1.** a se potoli, a se domoli (d. furtună). **2.** a scădea, a se micșora (d. ape) **3.** a atenua (d. durere).

Ex.: [...] *so Noah knew that the waters were abated from off the earth [...]* (*Gen.8:11*).

Abba [**āb*; Father] = (în aramaică) Tată (în special ca formă de adresare, semnificând mai mult o relație socială decât una biologică).

Ava = **1.** tată, părinte; **2.** strămoș, bunic, protector; **3.** fondator.

În VT, apare cuvântul ebraic *Ab*, cu referire la tatăl ca ființă umană. Se spune că Iisus a fost cel dintâi care a folosit termenul pentru a se adresa lui Dumnezeu (*Mt.6* – Dumnezeu ca „Tatăl ceresc”/ „heavenly Father”; *Mr.14 :36*; *Lu.11*; *Roms.8:15*; *Gals.4:6*), semnificația fiind aceea a legăturii directe între Dumnezeu și credincioși, asemănătoare relației tată – fiu. Iisus și-a învățat discipolii să se adreseze lui Dumnezeu în aceiași termeni.

²⁶ Este și titlul romanului lui D.H. Lawrence (publicat în 1922), unde simbolismul *toiagului lui Aaron* își găsește reverberațiile în semnificațiile *flautului* personajului principal al scrierii, Aaron Sisson.

Ex.: *And he said, Abba, Father, all things are possible unto thee; take away this cup from me: nevertheless not what I will, but what thou wilt. (Mr.14:36).*

abbacy = 1. abație, stăreție; 2. demnitate, rang de abate.

abbess = stareță.

abbey = 1. mănăstire, abație²⁷ (inițial de confesiune romano-catolică, marile abații au adoptat anglicanismul, în urma ruperii de Biserica de la Roma, act impus de regele Henry VIII, care a ordonat desființarea și trecerea averilor acestor locașuri de cult din Anglia, Țara Galilor și Irlanda în posesia Coroanei); 2. biserică considerată parte a unei abații.

Ex.: *Westminster* ~ (Abația Westminster, în Londra, un important centru de cultură, este locul unde au fost traduse părți din *KJV* și unde au loc ceremonii regale: sunt încoronați și înmormâțați monarhii Regatului Unit sau unde se desfășoară ritualul religios al căsătoriei membrilor familiei regale. Tot aici sunt îngropați și comemorați marii scriitori britanici). *Glastonbury* ~ (Abația Glastonbury, în Somerset, loc sacru, mitic, este renumită pentru istoria sa legendară, legată de Sfântul Graal, adus de Iosif din Arimateea, și de mormântul regelui Arthur și a reginei Guinevere²⁸); *Leicester* ~ (Abația din Leicester, asociată cu numele cardinalului Wolsey²⁹, întemeiată în sec. XII și desființată în 1538).

v. *Arimathaea, cathedral, church, Joseph (of Arimathaea)*

abbot = stareț, abate (în culturile europene, aramaicul *Abba* este preluat în termenul ecleziastic „abbot”).

v. *clergy*

abel [*abale*; brook; to be grassy; meadow near a brook] = în ebr., „pârâu; a fi acoperit cu iarbă; pajiște lângă un pârâu”.

Asociat denotației ebraice, lexemul intră în alcătuirea numelor unor locuri (Abel-Bet-Maaca = „pajiștea casei asupraii”).

Abel [*hebel*; breath; *hābal*; to become vain; to fill with vain hopes (also used fig.)] = în ebr., „răsuflare; a deveni zadarnic/ vanitate; a (se) umple de speranțe deșarte (și fig.)”; probabil, cu semnificația „scurtimea vieții”, în cazul numelui propriu.

Abel³⁰, al doilea fiu al lui Adam și al Evei, frate al lui Cain*. Păstor fiind, a adus

²⁷A se vedea poemul lui W. Wordsworth: “Tintern Abbey/ Lines Composed a Few Miles above Tintern Abbey on Revisiting the Banks of the River Wye during a Tour, July 13th 1798”, unde maiestuoasele ruine ale vechii abații și imaginile vizuale creează arhitectura simbolică a relației natură – om – loc sacru, care împrumută o dimensiune istorică trăirilor poetului și motivelor literare ale *călătoriei (revizitarea locurilor naturale și proiectarea emoției într-o hartă subiectivă), temporalității și pierderii-recăștigării stării de beatitudine*. A se vedea și semnificațiile simbolice ale Mănăstirii Northanger, din romanul *Northanger Abbey* (publicat postum, în 1818), de Jane Austen.

²⁸Legenda regelui Arthur, a cavalerilor Mesei Rotunde, a Insulei Avalon și a sabiei Excalibur este legată de istoria acestei abații și a colinei Glastonbury.

²⁹În piesele lui W. Shakespeare, abațiile sunt descrise, metaforic, drept „sanctoare” (*The Comedy of Errors/ Comedia erorilor*), lăcașuri de „meditație, lacrimi și durere” (*Henry VIII*) sau „locuri lumești” (*The Life and Death of King John/ Regele Ioan*).

³⁰A se vedea interpretarea *poveștii* lui Abel și a lui Cain din *Hamlet (1601)*, piesa lui W.

jertfă din mieii întâi născuți din turma sa, jertfă pe care Dumnezeu a primit-o. Se pare că relația sa cu Dumnezeu era bazată pe credință, neprihănire și smerenie, motiv pentru care i-a fost acceptată ofranda. A fost ucis de Cain din invidie. Identificat ca primul martir drept întru credință, moartea sa este adesea considerată un prototip al morții lui Iisus Hristos (*Gen.4*). La sângele nevinovat al lui Abel se referă și Fiul lui Dumnezeu (*Mt.23:35; Lu.11:51*).

Ex.: *That upon you may come all the righteous blood shed upon the earth, from the blood of righteous Abel unto the blood of Zacharias, son of Barachias, whom ye slew between the temple and the altar. (Mat.23:35).*

v. Adam, Cain, Eve

abeyance = 1. suspendare, întrerupere provizorie.

Expr.: *to fall into ~/ to be left in ~* (a fi suspendat); *to hold in ~* (a amâna punerea în aplicare a unei decizii/a unui plan etc.; a înlătura pe moment un sentiment/ a ține în suspensie etc.: *fear is held in abeyance*).

Abib [*'abib*; freshly budded barley] = în canaaneană, „orz proaspăt înmugurit”; în ebraica modernă, *Aviv/ Abib* = „primăvară”.

Abib este prima lună din vechiul calendar mesopotamian; în calendarul iudaic, îi corespunde lunii Nisan, denumire preluată de la babilonieni. Această primă lună a anului agricol este menționată în textul biblic în legătură cu fuga din Egipt și cu sărbătoarea Paștelui/ Passover (*Ex.13:4, 23:15, 34:18; Deut.16:1*).

Ex.: *Observe the month of Abib, and keep the passover unto the LORD thy God: for in the month of Abib the LORD thy God brought thee forth out of Egypt by night. (Deut.16:1).*

v. (Jewish) calendar

Abiathar [*'ab + yitrah/ yatar*; father + plenteous: Father of abundance] = în ebr., „tată al abundenței”, (fig.) „părinte înălțat”.

Fiul lui Ahimelec, Abiatar este al 11-lea Mare Preot, ultimul descendent al lui Aaron pe linia lui Eli. Singurul supraviețuitor al masacrului de la Nob, pus la cale de Saul* împotriva familiei lui, scapă cu efodul și se refugiază la David*. Devine Mare Preot și sfetnic al lui David. Ajută la ducerea chivotului în Ierusalim. Rămâne credincios regelui David în timpul rebeliunii lui Absalom*, dar îl sprijină pe Adonia să devină rege la sfârșitul domniei lui David, ceea ce atrage mânia lui Solomon*, care îl destituie din funcția de Mare Preot. Exilat în orașul natal, scapă de pedeapsa cu moartea numai datorită slujirii fără de prihană față de regele David.

Ex.: *And it came to pass, when Abiathar, the son of Ahimelech, fled to David to Keilah, that he came down with an ephod in his hand. (1 Sam. 23:6).*

v. ephod, garment

abide (to), abode, abode/ abided (ar.) = 1. a locui, a sta; 2. a viețui; 3. a rămâne, a continua; 4. (fig.). 1. a sălășlui; 2. a îndura, a răbda.

Shakespeare; din *Paradise Lost/ Paradisul Pierdut* (1667), poemul lui John Milton; sau din romanele lui Thomas Hardy: *Far from the Madding Crowd/ Departe de lumea dezlănțuită* (1874) și *The Mayor of Casterbridge/ Primarul din Casterbridge* (1886).

Semnificația metaforică a acestei paradigme verbale³¹, aflată în 177 de instanțe lexicale în *KJV*, sugerează uniunea/ conviețuirea cu Iisus Hristos.

Col.: *to ~ in the city* (a locui în oraș); *to ~ in the tabernacle* (a locui în locașul lui Dumnezeu); *to ~ in tents* (a viețui în corturi); *to ~ in the wilderness/ in the wood* (a locui în sălbăticie, pustie/ pădure).

Expr.: *to ~ by one's promise* (a-și respecta cuvântul dat); *to ~ in the calling with God* (a stăruii/ a rămâne în chemarea Domnului); *to ~ under the shadow of the Almighty* (a sălășlui întru acoperământul Celui Atotputernic).

Ex.: *And Mary abode with her about three months, and returned to her own house (Lu.1:56); Abide in me, and I in you. As the branch cannot bear fruit of itself, except it abide in the vine; no more can ye, except ye abide in me [...] If ye keep my commandments, ye shall abide in my love; even as I have kept my Father's commandments, and abide in his love. (John, 15:4, 10; 15:1-10, pentru contextul metaforic).*

v. *I am... , parable, wine*

abiding = statornic, constant.

Abigail ['ab+gil; Father + to rejoice] = în ebr., „tată + a se bucura; tatăl s-a bucurat”.

1. Abigail, soția lui Nabal carmelitul. Cunoscută pentru frumusețea, înțelepciunea, demnitatea ei și darul profetic³², a devenit cea de-a doua soție a lui David, după moartea lui Nabal. A fost luată în captivitate de amalekiți și eliberată de David; 2. sora lui David, mama lui Amasa, care a fost comandant al armatei lui David.

Ex.: *And David said to Abigail, Blessed be the LORD God of Israel, who sent thee this day to meet me. (1 Sam. 25:32).*

ablaze = 1. în flăcări, aprins; 2. strălucitor.

Expr.: *all ~ with fire* (arzând/ în flăcări); *heavens all ~* (cerurile cuprinse de flăcări).

ablution = 1. abluțiune/ spălare rituală a corpului sau a unei părți a acestuia în scop de purificare, prescrisă de unele religii (la evrei, catolici, indieni, mahomedani). 2. practică de purificare pentru trecerea de la o condiție inferioară la un statut superior.

Aaron și fiii săi au fost supuși ceremoniei de purificare înainte de a îmbrăca veșmintele sfinte și de a fi unși cu ulei. Abluțiunea din *VT*, unde curățarea trupului era un simbol pentru purificarea de păcate, este similară botezului în *NT*.

v. *baptism*

abode = locuință, sălaș.

Expr.: *~ of the dead* (sălașul morților); *to make an ~ in the wilderness* (a face un sălaș în pustie).

v. *abide (to)*

³¹ A se vedea semnificația parabolilor din perspectivă alegorică.

³² Aceste calități ale personajului biblic sunt folosite de G. Chaucer ca ilustrare simbolică a virtuților feminine întruchipate de Prudence, personajul din “The Tale of Melibee/ Povestirea lui Melibee”, text ce aparține scrierii *The Canterbury Tales/ Povestirile din Canterbury* (~ 1385 - 1400).

abomination = 1. detestare, ceea ce este detestabil; 2. ofensă, ceea ce aduce ofensă; 3. lucru detestat/ urât sufletului; 4. acțiune care provoacă repulsie, dezgust (incluzând idolatria, mândria, falsitatea, perversiunea sexuală); 5. orice acțiune împotriva poporului ales/ Israel. Cele 158 de instanțe lexicale ale paradigmei (dintre care 152 în VT și 6 în NT) desemnează orice act care nu respectă poruncile lui Dumnezeu și, ca atare, constituie o „urâciune înaintea Domnului” (*Deut.*; *Provs.*).

Expr.: ~ *of desolation* (urâciunea pustiirii; cu referire la golirea Templului de către credincioși); *to be ~ to the Lord* (a nu fi pe plac Domnului/ a fi urâciune înaintea lui Dumnezeu).

Ex.: *Lying lips are abomination to the LORD: but they that deal truly are his delight. (Provs.12:22).*

abortion = pierderea copilului (nenăscut).

v. *child, life*

Abraham [possibly from *abar* + *am*; to protect + their → to be their shield/ protection; Father of a multitude³³] = în ebr., (posibil din) „a apăra + lor → a fi scutul/ protecția lor; tată al celor mulți/ al mulțimii”.

Mare profet, primul patriarh evreu, primitorul legământului divin, Abraham/ Avraam este descendentul lui Sem, fiul lui Noe, urmașii săi fiind numiți semiți.

Este considerat:

- a. de evrei, ca fiind fondatorul acestora prin fiul său Isaac* (de la Sarai/ Sarah*, soția sa) și
- b. de musulmani, drept fondatorul arabilor, prin fiul său Ismail* (de la H/Agar, o concubină egipteană).

S-a născut în Mesopotamia, la Ur*, a locuit în Haran, împreună cu soția, cu tatăl (Terah), cu frații săi și nepotul său, Lot*. Și-a condus familia și pe ceilalți adepți de la Ur la Canaan, apoi s-a mutat în diverse locuri după moartea tatălui său. În fiecare loc, ridică un cort și un altar. După cum spun sfințele scrieri, Yahwe/ Yahweh* îi promite prin legământ că, într-o zi, el și urmașii săi vor moșteni, pentru totdeauna, țărâmul promis: Palestina/ Palestine*.

Viața lui este exemplu de credință întru Dumnezeu atât pentru evrei, cât și pentru musulmani și creștini.

Testul credinței lui Avraam este momentul când Yahwe îi cere să-și sacrifice propriul fiu, pe Isaac. El a ascultat, dar în momentul făptuirii jertfei, mâna i-a fost oprită și i s-a dat un berbec drept substitut.

Legământul-promisiune (că va avea o familie, o națiune și o lege) între Avraam și Dumnezeu coincide cu schimbarea numelui (la început s-a numit Abram*) și cu actul circumziunii.

Patriarhul Abraham / Avraam este simbolul credinței întru Yahwe/ Yahve prin ascultare și acțiune fără urmă de îndoială, când a primit poruncile (să plece din

³³ Este explicația numelui dată de Dumnezeu lui Avraam, ca urmare a legământului veșnic „încheiat între Mine [Dumnezeu] și tine”, moment care coincide cu schimbarea numelui, ca semn al investirii cu un nou rol, când devine „tată a mulțimii de neamuri” (*Gen.17:1-5*).